

РУССКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ ЮГОСЛАВИИ

Виходити кожди тижень. - Предплата на рок 60 дин., на два рока 30 дин. За Америку и други краї 2 долари рочис.

Предплату и шапки писма до Редакції и Управлї треба поси- лати на адресу: „Руски Новини“ Пшикорєци (Югославия).

Важна ствар.

(Наш докторски попрос.)

Поширї святицїкох и учительох най- важивїших народних дїтєох су докторе, лікарє. Святицїши и докторе по своїм званїю и дужности заходза до каждей хижї, зо каждою общїца. Єдни и други маю єдиаку цїль: вони ше боря проти шмерци. Святицїши проти дїхонїцї, а лікарє проти тїлїцї шмерци. Тот бїлїк стїк, котрого докторе маю зо народом захтева, да вони познаю народни нужди и потреби, да чувствую и тримаю зоc народом, да буду прави народни лїдзє. Лікар то цомочїк, бла- гатєль и цїшїтель народа у злу, у бїдох и хорогох. Вон ше зоc здравїма радує, а зоc засмүцєним плаче. Вон не зато у валавє, да зно и хоркуу црєдлүжє и так себе умюжє визити и ка- пїтал. Вон не зато мєдзи народом, да їойк и сїзї народни прєтвори на злїто, котрє їому цазє до кїшєнїкї. Вон тї да народ просвїщєє у здравствєним згяду, да му оцєрєє його терхи и так помага вошиц чєжкї арїжї жємското живота.

Так народ дүма о докторох. А тот народни суд добри и здрїви. Мєдзїтїм погүбєнї папєвє и цєлїка вєкшїна до- хторох дүма зовїцїкїм инак. Нєшкє ше зоc шїцкото црєви тарговина, на ше сцє и докторскє званїє повожїц на тар- говскү основу. Крем того ше сцє, да доктор не сүжє народу, ацє цємїм копїкїм полїтїкїм силєм и погүбєним идєїєм. Нє патри ше, чи доктор спо- собни у шїцєцї, ацє чи вон добри и азїли агєнт и азїтатор.

Хто не зли зоc яким насїлїєм сцє- лї Свїцїюлє трїїкї и пєторкї унїскац на приклад батоганїкїх докторох до Дїордїона и до Коцурї! Чїв можє бун прєто, жє би вони способнїши бїлїз або вєсєї лїбонїк мали тї народу як гєвлї, котрї там уж роками дїєствую? Нє! Бє тотї оцїнцїю свою лікарскү

дужност, а до другото ше не мїнало. Ацє анїонїстїєм трєбалє агєнтєх за батоганїє и православіє. Наш народ и тї показал свїдємостї и зовїцї не та- комү насїлїю. Вон добрє похопєл, жє не спєдїно якї доктор будзє у валавє.

Кєшє дознавємє и у Керєстурє ак- тїєлнї вєпрос доктора. Ацє и тїм ше почало оперїрац зоc палєнку и папрї- ташамї. То не достїїногє нашого на- рода, бє так робїл Жїдїн на нашєй Гор- нїнї зоc нашим народом. Прєто и на- стаєа прїсєвоїкє: „Машє ше Жїдє, прї- дзє бїдє!“ Наш Керєстур мал до тєраз доброго и пожєртвєно доктора братє з Русїї, а мамє и мїадогє, вредногє и сїкєсїбнїкото кандїдєтє Дрє Орєсє, сїлє цашодє роду и крєви. Вїбєрац мамє з чого. Як цє не лїмємє вїбєрац Жїдє так не шїкємє ацї єдногє батогаша, бє єдєн и другї на вїшакї идєї, и вїшакї цамїрєнїє, котрї сү прїшївнї дүшї нашого народа. Коцур и Дїордїєв указали нам приклад да нї єд когє не дїмє сє- бє заповєдац и террорїзирєц ше. А кєд би ше ишак тотї, котрї у тїм одлүчїю спрєсвєдїлї, тєдї наш шїцкє свїдємї Рускї Керєстур мїшї як єдєн члєвєк стї- нуцї проти такїх вїбєранкєх и поглєдац зашїтї своїх народнїх интєрєсєх при вїснїх влєсцєх. Мї сцємє да нашє валавскї докторє нас нїчє а не калїчє на цєлу и на дүшї.

СЛАВЯНСКИ.

Шлєбодє у економїї.

Под лонєц оцєдїнєстогє столїнїє почало ше у Англїї шїрїц обрємє научобанє о гєздєвєствү, котрє у исторїї нашїго гєздє- лєвєствє познєтє под лївїдєм „мєдчєстєрскє школє“. Оцрєбєтєль тєї шїколї бїл анїонї- скї нєцїонєлнї євєнолм Адам Самїт. Цє вон цєрєблє научобан? Вон гүторї єдрїлїлї: то: кєждї члєвєк ма спєсїбнєсц лїк за єднү роботу, а цє за шїцї. Зєтє трєбнє

да ше у гєздєвєствї живєцє кєждогє прїцї да сєбє сєлє цєлїкєм шїцїбодє вїбєрє сєвоїє званїє, и да му ше да шїцїбодє, да у сєвоїм званїю робїл тєлє, ацє сєлє сєлє робїлє Дєр- жєлєа му не шїцє цєвєдєлєц його работї, ацє бєлї прїшївнї, трєбє да гє помагє. У тєлїєї шїцїбодї рєсєвїє ше гєздєвєствї живєцє на тєт спєсїб, бє кєждї пошївєц бїдєлє робїлє цєл- тогү работү, лїотрє му цєдє єд рүкї и тїм спєсїбєм ше трєшкї вїрєбєх на тєлє знї- жє, жє будзє шїцкє тїцє и добрє. Нєшкєвнє жє ше тї рєзвїє и дєлєкє вєнцурєнцї мє- лєцї прїодүцєнїєлнї, ацє вонї зоc сєлїкїмє об- стєвїнємє прїмүшєнї, да вїрєбїю добрү и сєлїмєнү робү, а нєтє так и тїцїю. Прєто ше гєздєвєствї обстєвїнї у шїцєцє бїдү бєрз рєзвїєц и цєрєблє тотє гєздєвєствє шїцїбодє прїшївєцє цє жєм гєздєвєствї рїлї.

Кєд прїшїлє у Францүскєї 1789. року до рєволүцїї, котрє прєглєшєлє тотї трї прїнцїпї: шїцїбодє, єднєкєсц и братєствє, тєдї нєшкє тєї шїцїбодєнїєї, вїбєрєнїєнїєї шїкє- внї у гєздєвєствї живєцє єд шїцїцїх прїєтєлє у цєлїкє културнїкє живєцє. Нєшкє ше мо- жє уж пєвєсц, жє тотє шїцїбодє нєшкє бєлє єкєрє полнї 150 рєкї.

Нєшкє, кєд уж можємє жївїєцє прєдє- трїєц рєзвїєц гєздєвєствї обстєвїнєх у шїцєцє прєлє 150 рєкї, и кєд прєдєтрїєцє насїлїєнїє тєї шїцїбодї, вїдїлїмє, жє то цєрєблє бїлє шїцїбодє жївїєцє у цєлїє, ацє мєцїєнїшнї жївїєцє лєкєлє слєбнїгє и лєсє то. З єднєгє бєкү зєбрєлї ше дєлєкєлє дєлєтєлнї єзрї мїшїєн- чєрєх и мїшїєрєдєрєх, котрї тїлєлєлє з другогє бєкү бєцїєнїєтє мїшїєнїєнїєнїє народє у гєздє- вєствїкєм рєбїєствү, лїотрє є чєстє бєлє гєр- шє и чєжшє, нїкє бїлє рєбїєствє стєрїх рїм- скїх чєсєх и у нїрєднєм бївїє. У тїх дєл- нїх чєсєх гєздєвє рєбїєх вїхєснєвєлї, ацє ше зєтє и стєрєлї за іх жївєцє, здрєвє и лєз стєрєсц. А нєшкє фєбрїкєнцї вїдїлїлїю рє- бїтнїкєх на нєїгєрїєнї спєсїб. Слєбє их влєцє а кєд єд чєжкєї работї рєбїтнїцї вїстєнїє, вїрүцїю их лєс фєбрїкєх, як цє ше одрү- цїє прєзїлї лєїлєдїє.

То є тотє тєлє вїхвєлєвєнє шїцїбодє, котрү шїцїц прєслєбїлї, лєк ше не прєкү- цєлє, жє вонє цїрєпєсєцєлє цєлї шїцїє и рү- цєлє то до стєрєнїєї гєздєвєствї крїзї, єкєї вїбєт не цєрєблєтєл. Бє то бїлє зєкє шїцї- бодє, котрє одрүцїєлє нєїбєлєнїє Бєжү зацє- вїлє: лїкїлї бїлїжнїкєгє сєвоїгє як сєдєгє сє- бє и нє рєб дєругомү то, цє не єцєнє дє тєбї дєругї рєбї. И прєто шїцїє цє чүдє, жє шїцїє постєл єдєн бєлїкї тєлєр жївїєцєх у котрїкє цє жївєцїлї нєшкєсєрєлє и мєдлєкєбү лрү и цєдєнїє.

Кратки висти

Мадаре за Италију. У Мадарској живише 4000 добровољаца у тим числу 500 жене, који су помагали Италијанцима против Абесинија. По војни Италијанци и Мадаре велики пријатељи.

— 2 Дни. за дистру води изади Талијана у Ериотреј много абесинске границе. Воду привожа аж з далекого Судану, бо у Ериотреј води чет. Талијанска војска там много страда од горучави и уж зренија до Италија два велики лед лонци хорих војсках. З того видно, же не так легко пойдзе Италијанци у војни з Абесинија, як то они себе представяю. — **Поплава у Китаю.** Рекиаи ше реки Ян-Тсе и Ган. Вода занама цали велики крај и 10 милиони людоох остало без крова над главу. Зос води вицагли до терза 30.000 мертвих. — **Турци и Араби** везю ше у великим числу як добровољци за абесинску армию. — **У Немецкој** одлучили зос служба 12 ученик профессорох универзитету, бо критиковали Гитлерову странку. Гитлер миша строго науку зос свою политику. а з того не будзе за него никакого хасну.

История кнѣжки.

Док люде не пишали таче писане, з котрих ше могло насривати висла, они ше помагали як моголи. Древо, палица, поршанок, камен, глина, скоро, явчайше прости древако, або прости пруцик — з тим ше давно писало.

Як до мали дзеци не требаю вельо за свой живот, за бачисия, за свою вислея — вони су и я найменшим задонельни — так було и з першим писаньом, а так то у каждем поцѣску дѣла.

Бох така билька до ше вола папирус. Вона росше у подводних крајох: у Африцких барох, у Сири, Палестини, а тѣж и на Сицили. То досе стара билька.

Скора теј бильки була бара прикладна за папер при старих людоох. Найвешне знали Греки приготавити тоту скору за писане. И сама тота назва „папер“ котру и ми терза маме, походзи од жека спомнутей бильки папируса.

Аль перши права папер вилашол китайски минастер земледѣлства Тсалин за цара Чангси коло 123 року пред Христом. Вон видумал папер, котри ше прави з памуку, з влакних бильки конду, зос слама, а бамбусолого древа и з рендох. Од Китайцох ше научели Японци, египтяне, Араби, Татари и так ше далей ширела тотѣ индустрија паперу аж на Запад.

Писане и переписоване кнѣжкох.

З винаходом и з розширеньом писма почала ше розвивати и наука. Наука ше почала барз ширити прејѣт писанях кнѣжкох. Својо думки моголи люде писати, прилавац другим и так наука могла напредовати. У Греческој и у Риму, то були главни штрѣдки старинского знања, у початку писали на каменю, древу, люскох зос билькох, на металох, на котрих ави моголи, на шипки, до лам було привладне за писане. Аж ед ступели до културней звизи з Египтом у 7 стодѣтии пред Христом, Греки почали хасновац бильку папирус за писане.

Почајше вишайдеци пергамина та ше и на нѣому писали. Вон бул бара араги и прето го не так часто употребовали. На нѣому писали лам важнѣйши документи, бо пергамина тирвалейши и його ше могло дуго зачувати.

(Далей будзе).

З НАШЕЙ ДЕРЖАВИ.

Хорватске питане перше.

Нѣчим на липу терза новина тельо, як и хорватским питаню у Югославији. А и страни новина пишу вельо о тим Шинцим заглашуют и признаваю, же то главне питане за културне ушорезе Югославији. Др. Мачек, вожд Хорватох, видвел уж вецѣйрава, же найперше треба ушорати хорватско питане, а вед кож успишво ушорѣвац други политични и гвардовски евари.

Гвардовски закони шерши.

У нашеј держави влада вельки интерес о далней роботѣ нашеј влади. Липу новина, же терза влада найперше вида нови закони и наредби за полегчавя гвардовства. У перним шара конечно ше ушори вопрос парастах двуствох, котри вопрос ище не ушорени, гоч то шипки дотерашнѣ влади обецали ушорити. Позим ардеце шор за так звани политични закони: закон о виборох, о питамни и о странках.

О писаню „Руских Новинох“

Пачо војниа у 29. числу приносили на першим месце статью „У лѣтним дѣлом“, у котрей було спомигнуто, кельо мушели Руски вицерици од режиму влади Свѣтца. Тоту статью предочену на хорватски јани привели вели хорватски дневни новина (Hrvatska Straza, „Obzor“, „Hrvatski List“ у Осиеку) под надписом: „Руски Новина о бившем режиму“. Барз нам мило, же ше Хорвати тельо интересую за наш живот.

Намци проци Крафта.

Др. Крафт бул до терза познати як предняк Немцох у Бачкеј и Сриме. Аль на складки немецкого „Културбунда“ (културни союзи) котри ше мала огримац и видзело 28. у Н. Саду, указали ше, же Немци, особено младши, незадовољни зос Дром Крафтом и його политикю. Тотѣ складака ше ави не могла огримац бо величина складки, млади Немци, далили проци Крафту вельку лярму. Озда незадовољни, же ше Крафт гач вѣрво трѣмал Свѣтца.

Битич еде повец на „одлор“.

„Югосл. Лист“ пише: „У доантичних кругох беседуе ше, же ше Б. Битич озбиљно дума укљонити ше зос политичного живота. Вон дошл тельо наусних и издѣлствох, же бара жада одпочивку. Найбаршеј то заболело, кед видзел, же го охабѣю и найвѣрнѣйши пристаце“. — Так преходзи слава того швета!

Држдж.

По другей суани принал в вондзелох и восторих кнопи у велѣх крајох держави нужни цихи држдж, котри додал мѣдно, же ипак кукурница и друге на долю далеко не препадне, ли до випатрадо. Бот вѣпе ма својо влади, нишакн од планох людоох.

Жем у Брчкеј дѣпчи Панянок.

Зос Керестура видава свою жем зос силашом у Брчкеј (Босна) робити на поли добо под аренду. Сет коло 40 ютра, 30 орнечей, а 10 дес, пашняк и шѣпник. Жем на красном подолзю и 3 км. далеко од Брчкѣ. Особену прикладно за Сримчанцох.

Конвикт за школярки.

Цалѣму народу уж познато, же цалѣм вѣстри Васцѣвѣвѣкѣ маю у Шиду при својом манастире и Конвикт, до котрого ше прѣмаю дѣвѣчата, котри би спели хоазити до гражданинскеј школи у Шиду. У конвикту маю школярки кост, шѣрѣтея, надштрѣнок и помоц у науци. — Плани ше мешачно **300 Д.**

Хто ше лѣц својо дѣлѣко до того конвикту, нај ше прияти до

Управи Конвикту СС. Васцѣвѣвѣкѣх у Шиду.

Плацели предплату.

Руски Керестур:

По 60 Дин. — Надѣ Яшко, Крапа Алексицара 47, Будиски Дѣра, Коласар Дѣра 526, Роман Митро 493, Галицки Сѣрем 794, Буљко Яшко, байбер, Пашута Микола, мѣсар, Чизмар Яков, музикант, Цалгаргај Петро, Рац Јован 412, Надѣ Штефан 546, Будиски Кирич 706. — **По 30 Дин.:** Надѣ Балдурик Михал, Галицки Осиф, музикант, Др. Йосип Шварц, Ерцелѣ Михал 412, Будиски Михал 804, Фа Осиф 1085. — **Далей:** Рац Михал, бравар 120 Д., Дорожѣван Емил, ковач 40 Д., Будиски Василь 725, 100 Д. — **По 60 Дин.:** Дѣвѣ Наталиа, учит., Мачан Дѣра 336, Малацко Дѣра 203.

Коцур:

По 60 Дин. — Дѣвѣ Бујла, Б Гарди, Олѣвр Василь. — **Далей:** Стрѣбер Яшко 30 Д.

Руски места:

По 60 Д. — Ирина ад. Ерделѣ, Загреб, Микола Гирѣовати, Мишунѣвѣци, Костельник Осиф, Рогѣвѣца, Василь Стрѣбер, Н. Сад. — **По 30 Д.:** Михал Саламон, Берѣасово, Др. Салач Ал. Турѣя, Яшко Свѣц, Пипкоревци. — **Далей:** Михал Горѣвѣ, Берѣасово 86 Д., Дѣвѣ Адамѣ, Минесота 100 Д., Булатко Дѣвѣ, Андриѣвци 20 Д., Жарош Яшко, Врбани 100 Д., Душак Јога, Детроит 85 Д.

(Далей будзе).

Бурза

Нови Сад 1. VIII. 1935.

Жито	110—125 Дин.
Кукурница бачка и сримска	74—78 Дин.
Ярец бачки и сримски	80—88 Дин.
Овес	84—86 Дин.
Мука Шубоја	190—210 Дин.
Мука часло 2	185—205 Дин.
Мука часло 6	135—145 Дин.
Хромплѣ	80—100 Дин.
Пасуля	105—110 Дин.
Отрубѣ	80—90 Дин.

СТАРИ ДЛУЖНИЦИ ПОСИЛАИЦЕ ПРЕДПЛАТУ.